

II Ca 1743/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Blumczyńska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 25 kwietnia 2023 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa małoletniego M. S. reprezentowanego przez matkę A. N.

przeciwko J. S.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 26 lipca 2022 r.

sygn. akt IV RC 193/22

oddala apelację;

nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Blumczyńska

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu swego stanowiska małoletni powód działający przez matkę A. N. wniósł w pozwie o podwyższenie alimentów z kwoty 650 zł miesięcznie do 950 zł miesięcznie począwszy od dnia złożenia pozwu, w miejsce alimentów zasądzonych w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu o sygn. akt I C 1453/18.

W odpowiedzi na powyższe pozwany J. S. wniósł o oddalenie powództwa podnosząc, że sprawuje nad dzieckiem opiekę w systemie naprzemiennym i syn przebywa u niego ok.15-16 dni w każdym miesiącu. Przy tym, że nie wykazano, aby potrzeby dziecka uległy znaczącej zmianie oraz, iż uzyskuje zarobki w kwocie 3 500 zł miesięcznie.

Wyrokiem z dnia 26 lipca 2022r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu :

oddalił powództwo;

nie obciążył stron kosztami sądowymi;

zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód zaskarżając wyrok w całości.

Jako zarzuty apelacyjne wskazał :

naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogły mieć wpływ na wynik postępowania :

- art. 233 par.1 kpc polegającej na dowolnej a nie swobodnej ocenie przez Sąd I instancji dowodów wskazujących, że nastąpiła zmiana stosunków uzasadniających podwyższenie świadczenia alimentacyjnego, a mimo to Sąd niewłaściwie uznał, że od daty wydania wyroku rozwodowego nie wzrosły usprawiedliwione wydatki na małoletniego ponoszone przez matkę,

a co doprowadziło do ustalenia przez Sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy następujących faktów :

- pozwany mieszka z rodzicami w ich mieszkaniu, a jego partnerka mieszka oddzielnie ze swoim synem B. L.,
- zarobki pozwanego są na tym samym poziomie co matki chłopca,
- wysokości usprawiedliwionych kosztów utrzymania powoda (np. zaniżony koszt wyżywienia, wydatków na odzież i obuwie, wydatki szkolne, udział w kosztach utrzymania mieszkania, a niektóre zostały pominięte np. kieszonkowe),
- miesięczne wydatki matki na dziecko oscylują na poziomie ok. 900 zł,
- nie ustalenie przez Sąd I instancji istotnych dla rozstrzygnięcia następujących faktów:
- pozwany mieszka ze swoją partnerką E. L. i prowadzą wspólne gospodarstwo domowe,
- pozwany osiąga wyższy dochód niż matka małoletniego,
- pozwany stosownie do swoich możliwości finansowych i zarobkowych nie przyczynia się do zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb powoda,
- koszt wyżywienia powoda w miesiącu wynosi 600 zł,
- na odzież i obuwie matka dziecka wydatkuje miesięcznie 300 zł,
- wydatki związane ze szkołą wynoszą 70 zł miesięcznie,
- udział małoletniego w kosztach utrzymania mieszkania, w którym zamieszkuje wraz z matką, jej partnerem i 2 braćmi wynosi ok. 353 zł.

Przy powyższych zarzutach apelujący wniósł o :

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz alimentów w kwocie 950 zł miesięcznie, płatnych do 10 – go każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, do rąk matki A. N. jako ustawowej przedstawicielki, poczynając od miesiąca marca 2022r. w miejsce alimentów ustalonych w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Poznaniu o sygn. akt I C 1453/18;

zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych;

zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

W odpowiedzi pozwany wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja okazała się bezzasadna.

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że Sąd Okręgowy na wniosek strony powodowej przeprowadził dowody wskazane w piśmie z dnia 31 marca 2023r. ustalając, że małoletni powód dysponuje telefonem komórkowym z zainstalowaną aplikacją „Bezpieczna rodzina”, która umożliwiła jego matce ustalenia miejsca pobytu dziecka, w tym – jak wywodziła - że przebywa w miejscu zamieszkania partnerki pozwanego E. L.. Nadto, że w okresie ferii zimowych od 01 do 04 lutego 2023r. przebywał w okolicach W.. Poza tym w oparciu o pozostałe dowody ustalili, że matka powoda partycypuje w kosztach utrzymania małoletniego powoda w zakresie wydatków szkolnych dziecka związanych ze składkami klasowymi, w tym uiszczonych przez nią z okazji „Dnia Chłopca” oraz, że wynagrodzenie matki powoda z tytułu zatrudnienia w całości przelewane jest na konto jej rodziców, którzy po uiszczeniu świadczeń na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej przekazują pozostałą kwotę na jej rachunek.

Pozwany wniósł o pominięcie dowodu z załączonych do pisma wydruków z aplikacji „Bezpieczna rodzina” z telefonu powoda wobec możliwości jego zgłoszenia na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego a w konsekwencji spóźnienia w jego zgłoszeniu na etapie niniejszego postępowania apelacyjnego. Przy tym zakwestionował, aby mieszkał w lokalu swojej partnerki. Odnosząc się do złożonych przez matkę powoda pozostałych rachunków i faktur zakwestionował koszty utrzymania mieszkania, wysokość opłat za telefon i internet w kwocie 684 zł podnosząc, że abonament za telefon dziecka to koszt rzędu 35 zł miesięcznie. Przy tym podniósł że załączony do pisma powoda rachunek na kwotę 716,27 zł nie stanowi dowodu opłaty za prąd lecz za telefon na rzecz operatora sieci P.. Nie kwestionował wiarygodności pozostałych złożonych dokumentów oraz twierdzeń matki powoda, co dało podstawę do ich przyjęcia za okoliczności bezsporne, aczkolwiek nie wszystkie przydatne dla przedmiotu rozstrzygnięcia i to z przyczyn podanych poniżej. Nadto podniósł, że również jego dotyczy wzrost cen towarów oraz koszt utrzymania małoletniego. Jednocześnie zaznaczył, że kupuje synowi odzież, obuwie, sprzęt sportowy do zabaw i edukacji oraz przybory do szkoły. Nadto, że daje synowi kieszonkowe oraz, iż w równym stopniu co matka ponosi koszty leczenia syna. Na potwierdzenie tych twierdzeń złożył aktualne faktury i rachunki.

Strona powodowa nie podważała wiarygodności faktur złożonych przez pozwanego, co dało Sądowi Okręgowemu uzupełnienia ustaleń faktycznych na okoliczność partycypacji pozwanego w kosztach związanych z utrzymaniem syna.

Ostatecznie obie strony konsekwentnie podtrzymywały dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy nie ocenił odmiennie dowodów przeprowadzonych przez Sąd Rejonowy uznając, iż ustalenia faktyczne Sądu I instancji poczynione zostały na podstawie zgromadzonego i prawidłowo ocenionego materiału dowodowego, co dało podstawę Sądowi Okręgowemu do ich przyjęcia za własne bez potrzeby ich powtarzania (art. 387§2¹ pkt 1 kpc).

W świetle tych ustaleń i uzupełnionych w postępowaniu apelacyjnym Sąd Okręgowy przyjął za własną również ocenę Sądu I instancji nie znajdując podstaw do jej podważenia w jakimkolwiek zakresie (art. 387§2¹ pkt 2 kpc). Przy tym zaznaczenia wymagało, że Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż materialnoprawną podstawą do ewentualnej zmiany orzeczenia alimentacyjnego stanowi art. 138 kro, zgodnie z którym „W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.” Jednocześnie prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął, że przez „zmianę stosunków” należy rozumieć zmiany okoliczności istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i zakresu świadczeń alimentacyjnych.

W związku z powyższym odnosząc się w pierwszym rzędzie do zarzutu naruszenia prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c., sformułowanego w apelacji jako dowolnej a nie swobodnej ocenie zebranego materiału dowodowego a w konsekwencji nieustalenie przez Sąd Rejonowy, aby nastąpiła zmiana stosunków uzasadniających podwyższenie

świadczenia alimentacyjnego dowodów na wstępie niezbędnym było zaznaczenie, że dla skuteczności zarzutu naruszenia powołanego art. 233 § 1 kpc nie wystarczającym jest stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, czy też ich braku i przedstawienie stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Koniecznym jest bowiem oprócz ogólnikowego wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie odniesienie ich do konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (tak SN m.in. w orzeczeniach: z 23.01.2001 r., IV CKN (...), z 12.04.2001 r., II CKN (...), z 10.01.2002 r., II CKN (...)). Błąd w ustaleniach faktycznych nie jest bowiem uchybieniem samym w sobie, lecz zawsze jest wynikiem naruszenia prawa procesowego przy konkretnym postępowaniu dowodowym. Ustalenie faktów polega bowiem na prawidłowym kojarzeniu ich z przeprowadzonymi dowodami. Trzeba także zauważyć, iż strona stawiająca ten zarzut musi zbudować podejmowaną polemikę na argumentach jurydycznych i nie jest wystarczającym, aby przeciwstawiła tej ocenie wyłącznie ocenę własną, jej zdaniem poprawną.

Poza tym ustosunkowując się do argumentacji apelującego sformułowanych na gruncie kolejnego zarzutu upatrywanego w pominięciu określonych faktów należy podkreślić, że sama polemika z ustaleniami, czy też - jak w omawianym przypadku - z wnioskiem Sądu I instancji i przedstawianie własnej wersji okoliczności faktycznych oraz oczekiwanych konkluzji nie stanowi wystarczającej podstawy do przyjęcia zasadności omawianego zarzutu apelacyjnego.

W tym kontekście zaznaczenia wymaga, że tzw. faktami pozytywnymi skrupulatnie przytoczonymi przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przedstawione zostały ustalenia faktyczne. Przede wszystkim Sąd ten powołał się na zeznania matki powoda i pozwanego znajdujących po części potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym - odpowiednio odnośnie ponoszenia określonych kosztów i wydatków w załączonych dokumentach, w tym fakturach, rachunkach i zaświadczeniach a także odnośnie wysokości uzyskiwanych przez nich dochodów z tytułu zatrudnienia - na podstawie zeznań podatkowych i złożonych zaświadczeń. Przy tym - wbrew twierdzeniom podnoszonym w apelacji - Sąd Rejonowy nie pominął faktów związanych z kosztami utrzymania dziecka, w tym jego wyżywienia, zakupu lekarstw i ubioru oraz obuwia, wydatków związanych z jego udziałem w zajęciach pozalekcyjnych, czy też wydatków mieszkaniowych stosownie do udziału dziecka. W tym zakresie ustalenia poczynił w oparciu o zeznania matki i ojca powoda. Także nie zaniżył możliwości majątkowych pozwanego. W tym zakresie bowiem wysokość uzyskiwanego dochodu - jak już wskazano powyżej - ustalił w oparciu o zaświadczenie o zarobkach, którego wiarygodności czy też autentyczności strona powodowa nie podważała - zarówno w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jak i w apelacji. Istotnym również pozostało, że żadna ze stron nie kwestionowała zeznań strony przeciwnej, co dało podstawę ich przyjęcia za bezsporne.

W tym kontekście - jako co najmniej niezrozumiałe jawią się zarzuty błędnych ustaleń faktycznych, które oczywiście okazały się bezzasadne. Natomiast przed Sądem Rejonowym, jak i w apelacji całkowicie strona apelująca pomija znaczącą kwestię, że na gruncie przedmiotowej sprawy wywodzonej z art. 138 kro koszty związane z zaspokojeniem potrzeb życiowych małoletniego dziecka, które - co nie ulega jakikolwiek wątpliwości są znaczące i w miarę upływu czasu wzrastające muszą być konfrontowane z kosztami wykazanymi w sprawie w której zostały poprzednio ustalone, choćby w ocenie apelującego były wówczas nieadekwatne do jego potrzeb. Natomiast istotnym w sprawie było - jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy - że kontakty pozwanego z synem z uwagi na ich częstotliwość i przede wszystkim ich zakres można przyrównać do tzw. opieki naprzemiennej. Stąd zarówno wydatki związane z utrzymaniem dziecka, jak i wykonywanie obowiązków związanych z procesem opiekuńczo - wychowawczym dziecka są podzielone między obojga rodziców. W konsekwencji też wzrost cen towarów i kosztów związanych z utrzymaniem dziecka odnosi się do każdego z nich. Dotyczy to również kosztów mieszkaniowych i wydatków związanych z uiszczaniem opłat za pobór energii elektrycznej i innych świadczeń mieszkaniowych, czy też wydatków o charakterze dodatkowym (internet, telefon). Jednocześnie zarówno matka dziecka, jak i jego ojciec spłacają w sposób ratalny pobrane kredyty. Już tylko dodatkowo odnosząc się do argumentacji matki apelującego, że pozwany zamieszkuje u swojej partnerki bądź, iż w okresie ferii syn przebywał poza miejsce zamieszkania rodziców pozwanego wskazać należy, że na gruncie przedmiotowej sprawy są to okoliczności nieistotne. Niewątpliwym bowiem pozostało, że każdy z rodziców powoda wywiązuje się z obowiązku zaspokojenia dziecka elementarnych potrzeb życiowych, w

tym mieszkaniowych. Zatem, czy w związku z tym dziecko okazjonalnie, czy też w większości zamieszkuje w innym lokalu niż podaje ojciec nie może przesądzać o przyjęciu oczekiwanej przez jego matkę konkluzji, że nie ponosi w związku z tym wydatków mieszkaniowych. Przede wszystkim omawiane wydatki nie zostały wygórowane zarówno przez ojca dziecka, jak i jego matkę a w efekcie nie było podstaw do ich podważania w całości, czy też częściowego zweryfikowania. Jednocześnie zaznaczenia wymaga, że Sąd Okręgowy podnoszone zarzuty apelacyjne rozważała przez pryzmat doświadczenia życiowego pozwalającego na oszacowanie pewnych wydatków rodziców powoda bez odwoływania się do dowodów z dokumentów. Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem ustalenia sądu dotyczące sytuacji materialnej stron, jeżeli nie odbiega ona od standardowej, mogą zostać poczynione w oparciu o same zasady doświadczenia życiowego. Nadto podkreślenia wymaga, że znacząca część istotnych okoliczności sprawy nie była sporna lub kwestionowana i w granicach dyspozycji art. 229 i 230 kpc mogła stanowić składową stanu faktycznego sprawy wobec ograniczonej inicjatywy dowodowej obu stron.

W kontekście powyższego Sąd Okręgowy dzieląc w pełni ocenę Sądu Rejonowego, że przesądzającym dla przedmiotowego rozstrzygnięcia - było nie wykazanie w sprawie „istotnej” zmiany w stosunku do ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy w Poznaniu na gruncie rozstrzygnięcia wyrokiem z dnia 01 lipca 2019r. w sprawie o sygn. akt I C 1453/18. Innymi słowy - jeśli Sąd Okręgowy poczynił określone ustalenia faktyczne w przedmiocie kosztów związanych z zaspokojeniem potrzeb małoletniego powoda to zmiana wysokości zasądzonych na jego rzecz alimentów wymagała wykazania, że po jego stronie nastąpił wzrost tych potrzeb bądź po stronie ich ojca, jako zobligowanego do partycypowania wraz z matką w tych wydatkach – korzystnej, ale zarazem istotnej zmiany odnośnie wysokości jego zarobków. Natomiast argumentacja - przywoływana w apelacji odnośnie wzrostu potrzeb małoletniego syna, jego sytuacji życiowej bez uwzględnienia istotnej okoliczności, że również te wydatki dotyczą jego ojca partycypującego w zaspakajaniu potrzeb dziecka - nie mogła przesądzać o spełnieniu przesłanek z powołanego przepisu art. 138 kro. Jednocześnie zaznaczenia wymaga, że nie każda zmiana w życiu obowiązanego czy uprawnionego do alimentów będzie podstawą do zmiany orzeczenie alimentacyjnego, w szczególności jeśli nie ma charakteru trwałego, zasadniczego, i nie wyczerpuje przesłanek, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Jak już bowiem wskazano zasadność żądania podwyższenia ustalonych wcześniej zasądzonych alimentów - na gruncie art. 138 kro - związana jest z porównaniem aktualnej, na chwilę żądania, sytuacji uprawnionych

i zobowiązanego do tej jaką oceniano przy ustalaniu wysokości ostatniego świadczenia a w omawianym wypadku zawartego w wyroku rozwodowym rodziców powoda.

Podsumowując wskazać należało, że Sąd Rejonowy prawidłowo odniósł się zarówno do elementu związanego z aktualnymi usprawiedliwionymi potrzebami uprawnionego, jak i zarobkowych oraz majątkowych możliwości pozwanego, jako również zobowiązanego do zaspakajania potrzeb syna. Odniósł te ustalenia do okoliczności stanowiących podstawę rozstrzygnięcia o wysokości alimentów w poprzednim orzeczeniu i ustalając brak „istotnej zmiany stosunków”, która mogłaby skutkować przyjęciem zwiększenia usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, bądź możliwości zarobkowych pozwanego prawidłowo przyjął brak przesłanek o których mowa w art. 138 kro. Sąd Okręgowy, jak już wskazano na wstępie podzielił tę ocenę – nie znajdując podstaw na gruncie poczynionych ustaleń faktycznych – do jej zmiany.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznając zarzuty apelacyjne za bezzasadne orzekł jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego poniesionych przez pozwanego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie 2 wyroku, na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1 kpc. Sąd Okręgowy odstąpił od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 kpc tj. odpowiedzialności za wynik sprawy będącej osnową systemu orzekania o kosztach procesu mając na uwadze, że dochodzone przez powoda roszczenie wynikało z tytułu zaspakajania jego elementarnych potrzeb życiowych a tym samym subiektywnego przeświadczenia jego matki o słuszności dochodzonego roszczenia. Zatem orzekając w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego pozwanego Sąd Okręgowy rozważał je na gruncie zasad współzycia społecznego.

Ewa Blumczyńska